

Korotetaan kolmannen sektorin ihmisoikeustyötä tekevien sekä sote-järjestöjen rahoitusta

Kansalaisyhteiskunnan tila on olennainen osa demokratiaa sekä yhteiskuntia, jotka perustuvat perusoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen. Tämä on tunnustettu useissa EU:n politiikka-asiakirjoissa, mukaan lukien EU:n strategia perusoikeuskirjan soveltamisen vahvistamiseksi, EU:n kansalaisyhteiskuntastrategia, Euroopan demokratiakilpi sekä EU:n varautumisunionistrategia.¹ Kansalaisjärjestöt eri puolilla EU:ta kohtaavat kuitenkin kasvavaa painetta, joka rajoittaa niiden mahdollisuuksia toimia turvallisesti ja vapaasti. Euroopan perusoikeusvirasto FRA:n selvitys² (2026) osoittaa, tähän sisältyy myös kasvavia vaikeuksia rahoituksen hankkimisessa.

Vuonna 2023 annetun kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten kehittämistä käsittelevän valtioneuvoston periaatepäätöksen ja sen toimeenpanosuunnitelman³ mukaan tavoitteena on muun muassa kansalaisjärjestöjen oman varainhankinnan kehittäminen siten, että yksityisrahoitukseen perustuva lahjoittamisen kulttuuri kehittyy. Tavoitteena on lisäksi valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden lisääntyminen ja sen tuottavuuden paraneminen.⁴

Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen STEA-rahoitusta heikennetään yli lähes 40 % (140 milj.) vaalikauden loppuun mennessä. Leikkaukset järjestöjen toiminnasta eivät tasapainota valtiontaloutta, vaan heikentävät hyvinvointia ja hyvinvointivaltiota sekä lisäävät kustannuksia tulevaisuudessa. Vapaaehtoistyön arvo on Suomessa lähes 3,2 miljardia euroa vuosittain.

Järjestöt tekevät vaikuttavaa ja kustannustehokasta työtä, jolla pystytään ehkäisemään terveys- ja hyvinvointiongelmia ja niiden kärjistymistä, ihmisten päätymistä raskaampien palveluiden asiakkaiden ja näin ollen niin inhimillisten kuin taloudellisten kustannusten kasvu.

Järjestöt hoitavat monia sellaisia tehtäviä, joita valtio, kunnat tai hyvinvointialueet eivät kykene hoitamaan, ja ne tavoittavat sellaisia erityisryhmiä, jotka jäävät muiden palvelujen ulkopuolelle. Lisäksi järjestöillä on usein vuosien tai jopa vuosikymmenien aikana kartoitettua tietoa ja erityisosaamista, joka uhkaa hävitä leikkausten myötä. Hyvinvointialueet eivät pysty paikkaamaan järjestöjen vähentyvän tai loppuvan työn jättämää aukkoa. Leikkauksista kärsivät siten eniten palvelujen käyttäjät, jotka jäävät ilman tarvitsemaansa apua.

Järjestöillä on keskeinen rooli ja erityisosaamista esim. naisiin kohdistuvan ja sukupuolistuneen väkivallan vastaisessa työssä sekä naisten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien palvelujen turvaamisessa. Niillä on tärkeä koulutuksellinen ja asenteita muokkaava tehtävä, jonka merkitys

¹ [Civic Space Update: Enabling civil society to uphold EU values and strengthen democracy | European Union Agency for Fundamental Rights.](#)

² [Civic Space Update: Enabling civil society to uphold EU values and strengthen democracy | European Union Agency for Fundamental Rights.](#)

³ [MUISTIO_20251201071303.PDF.](#)

⁴ [Kansalaisjärjestöstrategia linjaa kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten kehittämistä - Oikeusministeriö.](#)

korostuu erityisesti tasa-arvotyössä. Järjestöleikkauksilla on siis myös sukupuolten tasa-arvoa heikentäviä vaikutuksia.

Järjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseksi niiden rahoitus tulisi palauttaa vähintään vuoden 2024 tasolle.